

687623
3: 309924

MTA KÖNYVTÁRA
SCHEIBER
GYŰJTEMÉNY

30.

A BUDAPESTI
ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1906—1907-iki ISKOLAÉVRŐL.

MEGELŐZI:

KÉT ZSIDÓ-PERZSA KÖLTŐ
SÁHÍN ÉS IMRÁNI.

IRTA

Dr. BACHER VILMOS
TANÁR.

ELSŐ FELE.

BUDAPEST 1907.

ALKALAY ADOLF ÉS FIA NYOMTATÁSA, POZSONY.

galmat és komoly tudást, melyekről a dolgozat tanuskodik, és tekintve azt, hogy a dolgozat alapján szerzőtől méltán várható a nem könnyű feladat teljesebb és kielégítőbb megoldása, a tanári kar őt a pályadíjra érdemesnek ítéli.*

A jeligés, lepecsételt levél felbontása után kitünt, hogy a pályanyertes dolgozat szerzője: K á l m á n Ö d ö n, I. éves felső tanfolyambeli hallgató.

3) A néhai dr. Kaufmann Dávid tanár emlékére alapított alapítványból másodszor kiirt »Geiger Ábrahám vallásphilosophiai szempontjai« című pályakérdésre egy dolgozat nyújtott be, melynek a tanári kar dr. Goldziher Ignác tanár urnak itten közölt ítélete alapján a pályadíjat odaitélte:

»A »Geiger Ábrahám vallásphilosophiai szempontjai« című pályafeladatra **ינתתי רוחי ככם וחייתם** jeligével érkezett egyetlen munkáról az a véleményem, hogy a pályázó, ámbár nem merítette ki a sokrétű feladat minden főbb mozzanatát, dolgozatával annak tanuságát adta, hogy a kitűzött kérdésbe értelmesen elmélyedett. Ez ítéletemben nincsenek ugyan belefoglalva a dolgozat bevezető lapjai (vagy a 22 első lap) is. Ezekben a szerző vajmi zavaros módon adja elő a »felvilágosodás« jelenségeit, okait és következményeit a XVIII. és XIX. századi német zsidóság körében; belekever mindenféle gazdasági motívumot és egyéb kísérő körülményt, melyek csak bajosan fordíthatók a német racionalismus zsidó alkalmazásának magyarázására; túlságos súlyt helyez az istentisztelet formáinak aesthetikai reformjára és nem látja a mozgalom lényeges jeleit és kapcsolataikat. E zavaros szemlélet következményei aztán szükségképen érvényesülnek, midőn a mozgalom legjelentősebb képviselőjét, Mendelssohnt, tulajdonképen alig bírja beleilleszteni azon keretbe, melyet megelőzőleg a »felvilágosodás« (Aufklärung) megértésére maga alkotott.

Ily kezdetekből, a tudományos kritika ébredésén keresztül, aztán a feladatra tér át, Geiger Ábrahám vallástudományi szempontjainak jellemzésére. Ennek tekintetében helyesebb belátásnak adja bizonyítékát. Helyesen kapcsolja össze a Geiger elmékedésének tárgyait és a módszert, melylyel a zsidóság

vallásos okmányainak fejlődéstörténi magyarázatához járult, azzal a tanulssággal, melyet Geiger Strausz és a tübingeni iskola törekvéseiből merített. Jól foglalja össze Geiger tanítását a vallás keletkezéséről, lényegéről és fejlődéséről. Bár nem eléggé tüzetesen fejt ki, csak érinti azt a központi fontosságot, mely Geiger vallásos szemléletében a historiai mozzanatoknak jut, és inkább gyakorlati alkalmazását mutatja be semmin az ennél sokkal lényegesebb elméleti alapozását: a dolgozat e részében is ezt mutatja a szerző, hogy megértette Geiger Ábrahám vallástudományi észjárását és törekvését. Nagy hiánya a munkának, hogy szerzője fukar dokumentációval mutatja elénk eredményeit. A kérdés feltevésénél a szétszórt nyilatkozatok rendszerbe foglalása lebegett szemem előtt egy oly gondolkodóval szemben, ki rendszerét folyton alkalmazza, de kapcsolatos előadásban nem tárta elénk. E kapcsolatos, a szétszórt nyilatkozatok rendezésétől támogatott előadást vártuk a munka szerzőjétől. Egy pár csattanós hely közlésén kívül nem nyújt sokat Geiger fontos nyilatkozataiból. Ilykép tehát nem tekinthetjük a munkát kérdésünk kerekded megoldásának, de tekintjük komoly és számbavehető törekvésnek a kitűzött cél felé. Aztán hibáztatnunk kell sok helyütt a kifejtés darabosságát, a szoros és következetes rendszeresség hiányát, a miáltal a szerző néha ismétlésekbe bocsátkozik, melyeket kikerülhet, ha egy-egy paragraphus alatt szigorubb logikával csoportosítja megfigyeléseit. Ha a szerző e munkáját közzé tenni szándékoznék, az itt érintett szempontokból gyökeresen kell azt átdolgoznia és kiegészítenie. Ez alkalommal jó lesz, ha a dolgozat stilusi mozzanataira is figyelmes ügyet vet. A kitételek, miket használ, nem fedezik mindig a gondolatot, melyeket kifejezni kötelesek. A kéziraton, helylyel — közzel, figyelmeztetem őt némely kifogásra okot szolgáltató részletre.

Általán véve az a véleményem, hogy a pályadij a munka szerzőjének kiadható.*

A jeligés, lepecsételt levél felbontása után kitünt, hogy a pályanyertes dolgozat szerzője: dr. Drechsler Miksa, IV. éves felső tanfolyambeli hallgató.